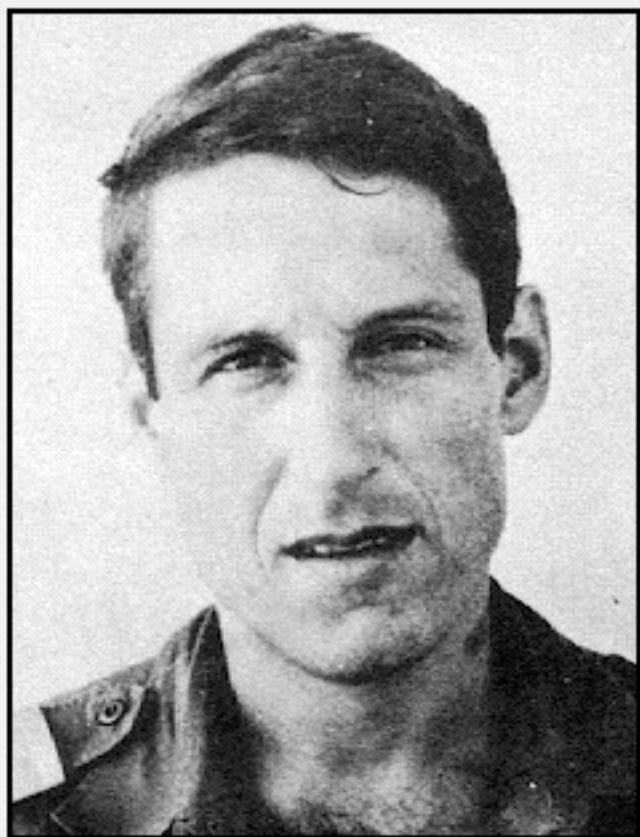

לזכרו של יהודי ישי גי"ל

יהודי ישי

גי"ל

דברים לזכרו של יהודי י"ג

בהמשך לימודיו — והרבה מאמצים וכוחות נפש נדרשו מן החורים לעזור לו להחזיק מעמד בביה"ס, כדי שימשיך בלימודיו ויסיים אותם כחוק. דוקא לקראת סיום הלימודים בכתה י"ב השתנה לגמרי יחסו אליהם, וישי נעשה תלמיד שקדן ומתמיד, ישב הרבה על שיעוריו ועל עבודת הגמר שלו, שעליה קיבל ציון טוב מאד. הוא הפך להיות מן הטובים בכתה.

לישי לא היו כל קשיים ברכישת השליטה ברכב, בטרקטור, או מאוחר יותר בקומביין בזמן הקציר — אך הוא דבק דוקא בבעלי חיים. כבר בנערותו החל לעבוד בצאן, ובכל שעת פנאי היה רץ לדיר לעזור בחליבה, או לצאת עם העדר למרעה. מאוחר יותר למד גם את מלאכת הגז, כימים שבהם עדיין היה נעשה גז-הכבשים במספרים פשוטים, ללא חשמל, והיה בין הנוזזים הטובים. ישי יצא כשליח המשק כדי להשתתף בקבוצת הנוזזים המשותפת שהתארגנה באזור, ועברה ממשק למשק לגזוז את העדרים. גם כשהיה כבר מגוייס להדרכה ואח"כ בצה"ל — בכל יום שהיה מגיע הביתה לחופשה קצרה — היה יוצא מיד לעבודה בצאן.

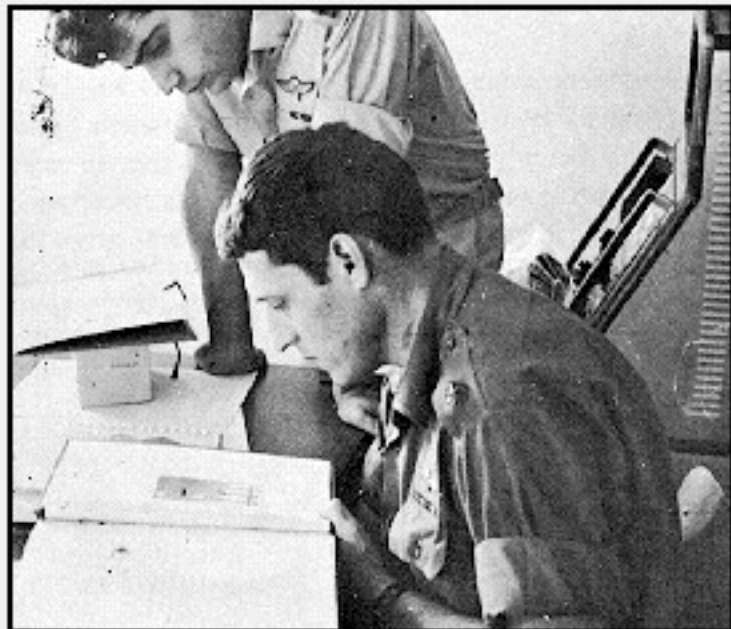
לאחר גמר ביה"ס, גוייס לשנת עבודה והדרכה בחטיבת הנוער של משקי „איחוד הקבוצות והקיבוצים". היתה זו שנת התבגרות, הכרת אנשים ותנאי חיים חדשים, שלא הורגל בהם בבית. חוטלו על חברי טזכירות החטיבה, משימות לא קלות בהדרכה ובארגון, ולפי דברי האחראים

לידתו במאורעות 1936. כבר משנותיו הראשונות החל להכיר חיי התגוננות ומלחמות. בהיות אביו ממשפחת בונים ולוחמים, הנשלח מן הבית מוזי פעם להשתתף בקורסיים למפקדים ומדריכים של ה„הגנה", ונעלם ממנו לתקופות ממושכות — הוא נשאר לבדו, בידי אמו הנאמנות מאוחר יותר גויס אביו להדרכה והכנת כוח, אשר קבע רבות את גורלו במלחמת העצמאות, וישי — גדל באיירה של התנדבות ומסירות — להכשרת כוחו וביצור משקו וסביבתו — ליום יבוא. כך הוא מתחיל להכיר כלי נשק שונים ואף יורה בהם למטרה, משתתף בספורים בסביבה, ולומד רבות על כפרי השכנים ואופיים.

במלחמת העצמאות, כשהאב מגוייס, מפקד ומשתתף בתיכי נון כיבושם של הכפרים והערבים בסביבה, וישי או בן אחת-עשרה, הוא מצפה לאבא שבא מדי פעם לראות את שלום המשפחה ולספר מעט על המבצעים השונים. כך חי ישי את המצב. הוא מתוח, אבל מבין שזה הכרחי. בספרו לחבריו על מעשי אביו וגבורתו הוא מסיים „כן, אבל לאבא שלי לא יקרה כלום". במשך כל הזמן חי הוא באויר רח של נכונות לכל קריאה, ויציאה לכל מקום שבו יש צורך לעזור ולסייע. סופג אוירה זו וחש בה בכל-יכולו ובלי ספק הוא מושפע ממנה, והיא היוצרת את דרך התנהגותו ואופיו גם להבא!

ישי גדל בתל-יוסף ולמד י"ב כתות בביה"ס המשותף לעיר חרוד ותל-יוסף. למד טוב בכיתות הראשונות ופחות טוב

דברים לזכרו של יהודי ישי ג"א

בהתקרב מועד שחרורו מן הצבא החלו מפקדיו וחבריו ללחוץ עליו שיחתום על שירות בצבא קבע. ישי הוזמן אז אל הרמטכ"ל צור לשיחת שיכנוע ואמנם השתכנע בחיוניותו לצבא, (כשצרכי הצבא היו והיו תמיד רבים, וקצינים מתאימים, טובים, אינם כה רבים). לאחר שיחות אלה בא

עליהם — עמדו הם וישי בתוכם, בכל המשימות הקשות והכבדות שהוטלו עליהם.

לצה"ל התגייס ישי כעבור שנת פעילות זו כיום 22.8.56. ישי בחר בצנחנים. בשנים ההן היו הצנחנים נושאי העול והאחריות הבטחונית וברור היה לו שיבחר בחיל זה. בודאי לא מעט השפיעו עליו גם חבריו, בני המשק, שכבר שרתו בצנחנים. תמיד היה מלא הערצה לכל אלה שנשאו בעול הגדול ביותר והיה משבח את פעולתם והקרבתם. כעבור זמן קצר — נשלח לקורס מפקדי כיתות, וביום 30.6.57 היינו בין המוזמנים לחזות במפגן צניחה עם סיום הקורס, למסדר ובמסיבה, שישי היה ממארגניה והפעילים ביותר בה, עד כדי כך שלא היה לו זמן להתפנות אלינו. כשנפגשנו עם מפקדו „רפול“, שמענו ממנו תשבחות ודברי הערכה רבים על מסירותו ויכולתו הרבה של ישי; כדב" ריו: „כאלה נחוצים לנו רבים“. ב16.9.57 צורף ישי לקורס קצינים. הקורס היה רציני וקשה, רבים נשרו במהלכו, אך ישי סיים אותו בהצלחה רבה. השתתפנו במסדר הסיום ושמחנו גם הפעם לשמוע ממפקדיו רק טובות ותשבחות. אחרי הקורס, קיבל ישי תפקיד הדרכה, ומאוחר יותר תפקיד פיקוד.

במלחמת „קדש“ היה עדיין טירון והשתתף בה רק בסיומה — כחייל בחוליות שבפיקודו של הרב גורן, שחוטל עליהן תפקיד של חיפוש אחר נעדרים ואיסוף חללים, וכן אבטחת מקומות שונים.

זכרים לזכרו של יהודי י"א

צניחה. את הזמן שלאחר הניתוח, הקדיש ישי לחופשת לימודים, שבה עמד תחילה בבחינות הבגרות ומאוחר יותר יצא ללמוד בטכניון בחיפה, במקולטה להנדסת אלקטרוניקה. בחיפה נולד הבן עמית, ואילו הבת טל נולדה כששבו לגור באיזור תל-אביב.

במשך כל זמן לימודיו השתתף ישי בכל הפגישות והאירועים של הצנחנים, וברגע שהעבירו המצרים כוחות לסיני, לפני מלחמת ששת הימים, התייצב מיד בבסיס הצנחנים ויצא אחר-כך לשטח ההמתנה, בסביבות נחל-עוז מול רצועת עזה. תחת פיקודו של „רפול“ השתתף בלחימה על צומת רפיח ואח"כ בכיבוש עזה והרצועה כולה, ובהמשך הלחימה בכיוון התעלה בציר הצפוני. בחזרו לאחר המלחמה ללימודיו, חסרו לו המרץ והשקט הדרושים לכך. הוא הצטרף ליחידה שחוקמה לאבטחת בקעת הירדן בשם „סיירת“, חרוב“ והיה לה סמג"ד. את גמר לימודיו ובחינות הסיום ביצע תוך כדי שירותו ב„חרוב“ בנוסף לתפקידי הפיקוד. ישי עסק גם בפיתוח כלים שונים ושכלולם, כגון כלים לטשטוש דרכים, לגילוי עקבות מחבלים בשטח וכן כלים אחרים. בתפקידו כסמג"ד השתתף ישי באופן פעיל ברבים מהמירופים אחרי חוליות חבלנים שחדרו לגדה המערבית — והשמדתן. תמיד היה יחד עם פיקודיו, בכל מקום סכנה, למרות שתפקידו לא חייבו לעשות כן. בפגישת חיילים מיחידתו, ציינו רבים איך היה נוסך בטחון בכולם וכיצד היו מוכנים ללכת אחריו לכל מקום. בשנים

למשק בבקשה לאשר לו הצטרפות לצבא הקבע — והמשק אישר.

ביום 29.9.61 נשא לאשה את נירה לבית אברהמי מתל-אביב. החתונה התקיימה בתל-יוסף, והם נשאו במשך מספר חדשים במשק. מאוחר יותר עזבו ועברו לתל-אביב. כשנה לאחר מכן היה מצבו הגופני של ישי בכל רע והוחלט על ניתוח בגב, עקב פגיעה בעמוד השדרה, כנראה בזמן

זכרים לזכרו של יהודי ישי' ז"ל

1969—1972 הצטרף לחיל המודיעין ונכנס לפעילות שונה לחלוטין. למודיעין הביא אתו את פעלתנותו ויוזמותו האישית, והקדיש שעות רבות של עבודה לבעיות שעמדו בפניו. היתה זו תקופה של התרוצצות רבה במרחבים עצומים, בכל פינה בארץ ישראל ה"שלמה" ואחריות רבה. בשנת 1972 עבר לפיקוד דרום — שוב בעיות חדשות, שוב אחריות לביצוע ודאגות רבות. המשפחה כולה עברה לבאר־שבע וכך יכלו להיות יחד יותר מאשר אי־פעם, במשך השנים הארוכות של עבודה בצבא הקבע, בתפקידים השונים.

כעבור שנה ומחצה התחיל לחוש ישי שיש לתת את הדעת על העתיד כאזרח, על עתיד המשפחה, ועל יכלתו להשתמש במקצוע שלמד בטכניון, לאחר תקופה ארוכה שלא עסק בו. ואז החליט לבקש שחרור מהצבא, או תקופה של חופשה. בספטמבר 1973 החליט לעבור לגור בקיבוץ אפיקים, שבעמק הירדן. שם קיבל עליו תפקיד מורה למקצועות החשמל והאלקטרוניקה בבית־ה"ס המקצועי. ישי החל ללמד מיד עם תום החופש הגדול ומיד הצליח לרכוש את לב תלמידיו. קשר יחסים יפים עם חברי אפיקים — והמשפחה כולה החלה נקלטת בחיי המשק.

ישי לא הספיק ללמד זמן רב, פרצה מלחמת יום הכיפורים והוא עדיין לא קיבל צו גיוס. עברו יומיים של ציפיה ארוכה לקריאה, ומשלא באה — נסע לבסיס הצנחנים והתייצב. משם יצא עם סיירת מטכ"ל דרומה לרפידיים.

מספר ימים סיירו במקומות שונים בסיני וכשעמדה הסיירת להתפזר בין היחידות השונות, הצטרף ישי לגדוד שריון מספר 100 בפיקודו של אחוד כרום, חברו משכבר הימים. ביום 16.10.73 היה נדוד זה בהתארגנות לקראת הצליחה המתוכננת של התעלה. ואז התקבלה הוראה שעל הגדוד לצאת לעזרת גדוד צנחנים 890 ב"חווה הסינית", כדי לסייע בחילוץ מן התופת. עם בוקר ה־17.10 עלו הם על עמדות המצרים באיזור ה"חווה הסינית" כדי להרסן ולהשמידן. ישי הצטרף עם מקלעו לטנק מפקד הגדוד ושניהם פעלו מהצריח של הטנק במקלעים ורימוני יד. בפעולתם הצליחו להשמיד רבים מן המצרים, ובקרב של הקרבה אישית למופת הצליחו להציל רבים מהצנחנים הכלואים בלא נשק במצב של יאוש, במתתמי ה"חווה הסינית". אלמלא עזרתם של טנקי השריון — מי יודע כמה מהם היו עוד נופלים שם. תוך הלחימה, נפגע ישי ומסר נשמתו הטהורה על הצלת חבריו.

פרשת הקרב

לאחר קבלת הסימון הנכון, פתחו הטנקים באש, אבל מפקד הצנחנים מסר שהכוח המצרי לא נסוג למרות האש ומצבם הולך ומחמיר. ואז החליט המפקד אהוד באין ברירה אחרת להסתער על המצרים המחופרים על מנת לאפשר לכוח הצנחנים שלנו להיחלץ ממצבם הנואש. ואז ניתנה פקודה גורלית, שמשמעותה — הקרבה עצמית למען הצלת חברים לוחמים.

פלוגה, שנשארה מאחור לסיוע, קודמה, ושתי הפלוגות התפרשו בשטח והסתערו על עמדות המצרים.

ישי עמו בצריח עם המקלע ולידו מונח העוזי עם ארגז רימוני יז ותוך כדי התקדמותם ירה כל אחד לכל מקום שם נראה האויב. הם תימרנו בין עמדות הצנחנים, בכדי לא לדרוס אותם ועלו ישר על עמדות המצרים המחופרים תוך זריקת רימונים וירי בכל אחד העומד בדרכם. כך הם הצליחו לעבור על מספר חפירות ולהשמיד חלק רב מהכוח המצרי שהפעיל בזוקות וכלי נשק אחרים. אש המצרים נמשכה מכל הכיוונים.

תוך כדי הקרב העז, גילה אהוד שוחת מצרים היורים וזורקים רימונים וצעק לישי להיזהר ואיחר באותה שניה. הוא הבחין שישי מרים ידיו כאילו רצה לאמר איני יכול יותר וצנח למטה לתוך הצריח של הטנק. אהוד עוד הספיק

ב-16.10 נשלח גיזוד צנחנים 890 של אנשי מילואים, לסלק כוח מצרי מ"החווה הסינית", בצידה המזרחי-דרומי של התעלה, ועל ידי כך, להרחיב הפירצה בין שתי ה"ארמיות" המצריות — (שעברו את התעלה והתבססו) — לאפשר לכוחותינו לנוע לעבר הגשר, למסרת צליחת התעלה. בהמשך הקרב רותקו הצנחנים בשטח וסבלו אבידות רבות. הם דרשו תיגבורת דחופה לחילוץם ופינוי פצועים והרוגים רבים. לחילוץם נשלח גיזוד שריון כפיקודו של אהוד ברום. הכוח יצא לאזור הקרבות בשעה 03.00, 17.10. לטנק של המפקד הצטרף ישי. הוא התנדב ליחידה לאחר שיחידת הסיירות שישי פעל בה קודם לכן התפרקה. כששמע שגיזוד 890 במצב קשה ובין לוחמיו רבים מחבריו ומכיריו מהצנחנים, דרש מחברו אהוד לצאת עמו יחדיו. ישי עלה לטנק עם המקלע שלו, כדי שיוכלו שניהם ללחום טוב יותר במצרים שהיו מחופרים בשטח.

אהוד תפס מקום בצריח הטנק משמאל וישי בצריח מימין. אהוד התקרב מדרום וכאן קלט קשר ממפקד הצנחנים שמצבם קשה, תחמושתם אזלה, יש להם הרבה נפגעים — הרוגים ופצועים — והכוח המצרי מתקרב אליהם עד למרחק של 20—30 מטר. אהוד ביקש שיסמנו את מקום הימצאם, בכדי שהטנקים לא יירו בהם ולא ידרסו אותם.

דברים לזכרו של יהודי ישי"א

לראות ישישי נפגע בצרור כדורים, כצואר כנראה, וחושב ישישי מת במקום.

כאותו זמן תוך לחימתם הנועות והקרבתם הגדולה, שגרמה להדיפת מה של המצרים והחלשת האש על הצנחנים, החלו הצנחנים לנוע לכיוון התעלה הסמוכה ומשם פינו אותם מאוחר יותר לתחנת עזרה ראשונה.

אהוד הוריו את הטנק למקום נמוך יותר וקרא לרופא וחובש על מנת לפנות את ישי. היריות וההפגזות עדיין נמשכו, ומה רב הצער שבו ברגע שהרופא הוציא את ישי, נפגע הוא בעצמו ונהרג.

כעבור זמן קצר החלו טילים לפגוע בטנקים והם עלו באש. מספר הנפגעים הלך ועלה. אהוד נתן פקודה להתרחק מהמקום והם ירדו לשטח יותר נוח ובטוח, ושם תפסו עמדות, תוך פתיחת אש חזקה לכיוון היורים. בהמשך הקרב נשלחו נגמשי"ם לאסוף פצועים ולפנות אותם. הנגמשי"ם התקדמו במהירות, תוך זריקת פצצות עשן ובאותו הזמן המשיכו הטנקים לירות אש חזקה. למרבה המזל הצליחו הנגמשי"ם להגיע לכוח הצנחנים שלנו, שנשארו עוד בשטח הקרבות, ולחלץ אותם מכלי להיפגע.

וכך, תוך הקרבה עצמית גמשה, איפשרו לחלק גדול מיחידת הצנחנים להיחלץ מהמצב שבו היו נתונים חילויה, אין ספק שללא הקרבה עצמית זו לא היה שום סיכוי להיחלץ

מאיזור הקרב העקוב מדם. בקרב הצלה למופת זה, הקריב ישי בנוו את חייו, למען הצלת חבריו.

דוד יזהר

ישי חמודי —

אחבתך בכל ליבי, בכל נפשי ומאודי.

ואוהבך ואוקירך ואעריכך לנצח נצחים.

יפהינפש, עדין לבב, נעים הליכות, אוהב משפחתו ואוהב הזולת — היית ותהיה לעולם! תמיד מצאת פנאי להקדיש מזמנך לאדם שביקש זאת. תמיד מוכן היית להקשיב ולנסות לעזור ככל יכולתך לאנשים שביקשו ארון קשבת ויד עוזרת — בצרה זו או אחרת.

אח יקר —

תמיד אזכור אותך שקט, שליו ורגוע. גם כשבעיות בענין זה או אחר בעבודתך, ובכלל, ריצו בראשך. תמיד שמרת על קור-רוח, שלווה, חיוך ושחוק — ובטוחתני שאף עתה, אתה שליו ורגוע, שחוק על פניך, וכולך — אוהב.

המחשבה שלא אראה אותך יותר, שלא תיכנס הביתה בחיוך החם ותאמר „הי חמודים“, שלא אחוש את מגע ידך העדינה על כתפי, שלא אוכל לשוחח ולפטפט איתך ולשמע את דעתך הנבונה וההגיונית על שאלותי ובעיותי, מחשבה כאובה זו, מעבירה בי כאב עז עד לדמעות.

אחותך האוהבת — אליה

חברים מספרים על יהודי'י'א

תלטה : — — — יש לי זיכרון אחד — נשף הסיום של קורס־קצינים של ישי. עמדתו בפניה והוא הזמין אותי לרקוד. אמרתי לו : „ישי, אני לא רוקדת, אני לא יודעת לרקוד.“ הוא אמר : „אין דבר בואי.“ אמרתי לו : „אבל אדורך לך על הרגליים. הוא אמר : „אין דבר בואי.“ רקדנו ריקוד שלם, וולס. דרכתי לו כל הזמן על רגליו והוא חייך באבירות עד הסוף. באבירות הביא אותי למקום ועוד אמר לי : „רקדת יפה.“

דני : — — — את ישי היכרתי במירדף. הוא ניגש אליו, טפח לי על הגב, אמר : „בוא הנה בחורצ'יק, תן לי את הקלצ'־ניקוב שלך, אני רוצה לירות. אמרתי לו : „מה פתאום אתן לך? אני גם כן רוצה לירות.“ הוא אמר לי : „טוב, תירה אתה וגם אני אירה.“ עמדנו מאחורי זחל והמחבלים היו בשיחים לפנים. ככה היכרתי אותו.

לאחר־מכן ידעתי שהוא הסמנ"ד. פניתי אליו בבקשה לחופשה הקלאית. הוא שאל אותי : „מה הבעיה? יש הרבה ילדים בבית?“ אמרתי לו : „לא, ברוך־השם, זה לא זה. יש הרבה ילדים, אבל זו לא בעיה של אוכל בבית. זה משק שהולך לאיבוד. אין מי שיטפל. הוא אמר לי : „יש לי רעיון בשבילך. הנהג שלי עומד להשתחרר. תהיה נהג שלי וככה תוכל להיות יותר בבית ולעבוד.“ „קניתי“ את זה. שבועיים לאחר־מכן נעשיתי לנהג שלו, במשך כל התקופה של „חרוב“. אני מרגיש אל ישי כמו אל אח גדול. הוא שינה בי הרבה. הוא שלט בי. הוא אמר לי

מה לעשות ושמעתי בקולו, וזה אחד האנשים היחידים שממש שמעתי בקולו. ואני משוכנע שלא אחד ולא חמישה ממש מרגישים כמו אח אליו. הוא היה מין בן־אדם כזה. ישי לא היה שחצן הוא לא היה מוכן ללכת עם „כומתה צרפתית“, למשל. הרבה קצינים הולכים עם „כומתה צרפתית“ והוא הולך כמו צנחן פשוט, עם כומתה רגילה. הוא העדיף את ה„עווי“, הוא לא לקח קלצ'ניקוב, הוא לא הלך עם סכין. הוא הלך עם חגור פשוט ועם „עווי“, היה לו עודף מחסניות, רימונים. תמיד היה צמוד אליו. גם כשהוא לא יצא למירדף, תמיד היה איתו. אולי בדרך נשמע משהו — שהוא יוכל להצטרף מיד למירדף. הוא לא „פיספס“ כמעט מירדמים. מוכרח היה להיות במירדף. לישי היה זכרון אדיר. הוא זכר כל חייל. הוא זכר שמות, הוא זכר מגורים, בעיות של חיילים. ישי גם זכר את הגופ־לים ודאג לנשארים.

הוא גם אהב את הצבא. זכור לי שנכנסתי אליו למשפט על אובדן ציוד, בו לא הייתי אשם. הוא אמר לי : „אתה צודק, אבל צה"ל עני, ואתה תשתתף עם צה"ל בהוצאות. אני מסכים איתך שאתה צודק, אבל תתרום גם אתה משהו לצה"ל מהמשכורת שלך.“ אני זוכר שכעסתי מאד. אמרתי : „אבל אני יותר עני. אני מקבל את המשכורת מצה"ל!“ אבל זה לא עזר. הייתי חייב לשלם — כי „צריך לדאוג לצה"ל“.

רם אהרן — כשפרצה מלחמת־יוס־הכיפורים ישי היה כבר

חברים מספרים על יהודי י"ג

מכה בגב. נפלנו באיזה שדה חרוש. מאז התחילו לו בעיות עם הנב. עד אז הוא היה בריא כמו שור. הפניעה הזו מגעה בו מאוד. בהתחלה היתה קלה, אבל לאט לאט היה לו קשה ללכת עם חגור, ובתוכו מלחמה: מצד אחד הוא צריך תמיד לתת זוגמה אישית, ומצד שני, הוא לא יכול לתת אותה. אני זוכר את הדילמה הזאת להחליט לעשות הסבה לדבר אחר מאשר להיות חייל קרבי. זה היה בשבילו משבר קשה מאד — — —

כמעט לקראת סוף הלימודים בטכניון הוא קם וברת. שאלתי אותו: „מה אתה עושה?“ הוא אמר: „לא יודע, לא מעניין אותי כל מה שעשיתי. יש לי אפשרות, יש לי תפקיד. לעזאזל הכל!“ אמרתי לו: „למדת כמה שנים וכדאי לך לגמור“. ושמחתי לשמוע, שבכל זאת עשה את המאמץ הזה.

ניצה: — — — היכרתי את ישי מקסנות, אבל אני רוצה לספר על מקרה שקרה לי עם ישי לפני שנתיים. אני בכיתה ב'. מלמדת שלושים זאטוטים. אנו עוסקים בסיפורי האבות. פתאום אני רואה מהחלון מתרוממת דמות — עולה וצוטחת וגדלה. אני מסתכלת החוצה: מי זה? ועוד יותר גרוע — הוא הולך עם מזים וכיבוע... „מה אתה עושה כאן?“ הוא אומר לי: „שלום“. אני מסתכלת בחלון. הילדים מסתכלים בחלון. אני אומרת לו: „ישי, איך?“ אז הוא אומר לי: „את יודעת, אני כבר יושב כאן זמן-מה, אולי רבע שעה, ואני כולי מוקסם“.

באפיקים. למה היה באפיקים? כי ישי החליט להפסיק את שירותו בצבא ולהיות אזרח. מה הוא יכול לעשות בתור אזרח! מורה. למה מורה! אמרו כבר. בהתחלה ישי רצה להצטרף ישר כחבר לאפיקים. הצעתי לו להיות קודם מורה שכיר. בא ראשון עם עמית. גר אצלנו בבית, באפיקים, והכין את החומר. חודשיים וחצי אלה מיום בואו לאפיקים ועד המלחמה — הם שזכורים לי יותר מכל שנותינו כאחים, אותן אני מנסה לשחזר כעת — מהמכות והרכיכות וכל הקנאות שלי אליו, ושלו אלי.

מה שאני בטוח הוא, שבעוד עשר, עשרים, או מאה שנה, כשאחשוב על ישי, יהיה זה תמיד ישי של חודשיים וחצי אלה. ובאמת בתקופה זו היינו שני אחים, וזהו. נצמדנו יחד לעבודה. וכל מיני דברים, שאף פעם לא ידענו איך כל אחד מאיתנו עושה, ואותה ככרת דרך ארוכה שעברנו בניפרד, במקביל, בטלפונים מרוחק, הנה פה הפכו ליחד.

יצאנו למלחמה מבלי שקראו לנו. ישי שרק השתחרר ועוד לא היה מוצב בשום מקום, ואני משום שהיחידה שלי נלחמת בין המלחמות ולא במלחמה עצמה. חיבינו, ולבסוף נסענו. לפני שנפרדנו אמרתי לישי: „תשמע, תעשה את המכסימום ולא יותר!“ והוא עשה את „היותר“.

יואב: — — — ישי היה פטאליסט. זה מתיישב, או לא מת' ישב עם המון דברים שהוא עשה. ישי קיבל את הכל — אצל ישי הכל בא משמים.

— — — כצניחה האחרונה שלנו בקורס צניחה, ישי קיבל

חברים מספרים על יהודי'י'א

זה נפלא. את זה הייתי רוצה לעשות!"

— — — בהזדמנות אחרת אמר: „יש מצב מסויים בו אני מפחד, כשאני נוסע עם הילדים שלי בכביש. בדרך כלל אני נוסע לעבודה, ויש לי מסלול מיוחד — מן הבית לעבודה וזהו. אבל כשאני נוסע עם הבן והבת באוטו, אז אני בוחר לי דרך אחרת, שתהיה יותר ארוכה ושתהיה פחות סואנת, כי אני מפחד, אולי יקרה משהו. וכשאני מתקרב הביתה, אם זה ביום, או בלילה, וכשאני עולה במדרגות — אז אני מתחיל לרוץ. אני מתחיל לרוץ, נכנס לחדר, ניגש אל הבת, ניגש לבן — ואז אני הולך לישון."

איציק: — — — בכל השנה של התפקיד החדש הוא עדיין למד. למד. הוא היה יושב לילות שלמים (וכבר הזכירו כאן שהוא מסוגל לשבת כך). הוא היה יורד לסיני לאחד הבסיסים. היינו עובדים יום עבודה שלם, ובערב, מאוחר מאד, היינו כולנו הולכים לישון. תמיד בבסיסים היו חסרות מיטות. משום מה היתה תמיד מיטה אחת חסרה, אבל לא היה בה צורך, כי ישי אף פעם לא היה צריך מיטה. אם הוא יורד לשלושה ימים, או ליומיים, חבל לנזבז 30 אחוז מהזמן הזה על שינה.

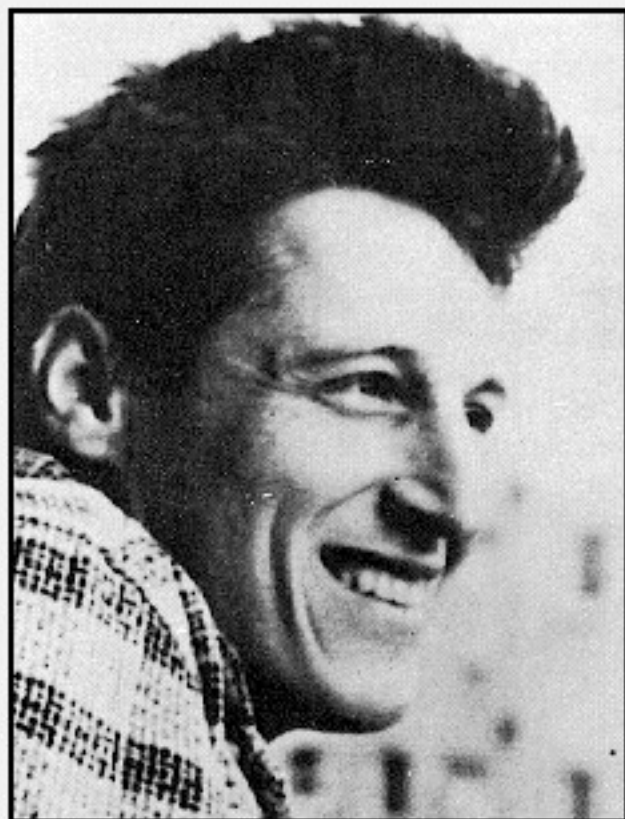
היה יושב ליד אחת העמדות ומפעיל ולומד ושואל, ואחרי שנה הוא באמת היה מפעיל טוב. כנ"ל לבני סוג העבודה המשרדית המיוחדת, שהיו עושים אצלנו. היה יושב שעות שלמות בסבלנות. אני לא יודע אם היה תופס כל כך מחר. הוא היה יסודי, וזה לפעמים בא על חשבון מהירות.

שאלתי אותו: „מה אתה נותן לי מחמאות, מה פתאום אתה מוקסם מהשיעור שאני מעבירה? אמר: „לא, כיתה ב' היא המקסימה אותי". אמרתי: „טוב, ישי, חכה רגע לסיום השיעור ואצא אליך החוצה".

לא עברה חצי־דקה והוא נמצא בתוך הכיתה. נכנס. גבוה. ענק. הילדים קטנטנים והוא ענק, עם מדים, רחב, ומתחיל לטייל בכיתה. אמרתי לו: „ישי, קח כיסא ושב ליד שרית" (שרית היא הבת של רוני, היא רצה להביא לו כיסא). אך הוא עובר מתלמיד לתלמיד ושואל אם אפשר לעזור לו ואם הוא מתקשה באיזו שאלה. אז אמרתי לו: „ישי בוא נתחלף. אני אשב בצד ואתה תנהל את השיעור". אמר לי: „לא, לא, אני צריך לראות איך הם כותבים ואיך הם קוראים".

כך נגמר השיעור. חשבתי שזה הסוף. אך הוא נשאר גם לשיעור השבון. אמרתי לו: „אתה מהנדס, ואני לא אלמד כשאתה נמצא בכיתה". אמר לי: „לא, לא, תלמדי". הסכמתי. ושוב הוא מסתובב בין הילדים בשלושת־רבעי־שעה. אני מלמדת והוא מסתובב־מסתובב. יצאנו החוצה ואז אמר לי כך: „ניצה, את יודעת שאני הייתי קצין בצנחנים, והייתי רוצה לחזור לתל־יוסף, ואני גם מרגיש כל מיני חובות, ואני גם מהנדס אלקטרוניקה ויש לי כל מיני תוכניות בראש — אבל זה בדיוק מה שאני רוצה לעשות — ללמד ילדים קטנים. כאן גן עדן. זה דבר נפלא. תראי את שלושים הזאטוטים האלה, עם העיניים שלהם.

חברים מספרים על יהודי י"א

הוא היה תופס לאט. שנה שלמה לקח לו ללמוד את המקצוע, כדי שיוכל אחריכך להיות החייל הטוב ביותר בענף שלו.

אסא: — אני זוכר, שאחרי הטירונות התחילו הצנייניחות, וישלי, על אף כאבי-הגב שלו, דאג תמיד לצנות. אחרי זה הוא פיתח שיטת-אימונים, שהיתה מאד יוצאת-דופן בחשיבה שלה, באמצעים שהיא דרשה. והוא השיג כמעט את כל מה שהוא רצה, מפני שרב עם המח"ט. בכל-אופן, הוא ראה את עצמו ואנחנו ראינו אותו, והמח"ט והמג"ד ראו אותו — כאלוף ווראי, אלוף טוב. —

אני זוכר מקרה מאד מעניין. ב"מודיעין" איזה חייל פלט כדור. ישי מיד אסף את הפלוגה ואמר: „איזה חייל ניסה להרוג קצין בכיר בצה"ל". הוא היה אז סגן. הוא אמר את זה בתערובת של הומור ורצינות, וכך קיבלנו את זה. בחורה אחת אמרה משהו על ערב בו נשארנו בבסיס. אני זוכר את הערב הזה, בו כל הרטינות נעלמו כשישי הופיע. פשוט לא היה נעים „ליילל" עלידו. (קריאת כינויים: פחדנו ממנו!) אני לא יודע אם פחדנו. היתה אליו הערכה עצומה.

— את ישי פגשתי לאחרונה במלחמה הזאת, כשהוא הגיע לרפידיס. הוא יצא מרפידיס ואני באתי אז לרפידיס, והיתה שם מהומה אדירה. זה היה לפני הצליחה. הוא עצר את הגלדיאטור (שם של טנדר). שאלתי אותו: „לאן פניך אדוני?" (שמעתי שהוא היה קצין המל"ח גם בפיקוד

חברים מספרים על יהודי'י' א"ל

רותי: — — — אחד הדברים שישי תמיד היה בודק אותם ומסתכל בהם, כשהיה בא לתליוסף, היה ה"מפעל" והעי' בודה של אבא. תמיד חרה לו, שאבא עובד כליכך קשה. תמיד אמר: "רותי, אני מבטיח לך, אני מרגיש באיזה שהוא מקום, שבסוף, בסוף, אני אחזור לתליוסף ואני אנהל את ה"מפעל".

ערן: — — — לישי היו רעיונות מקוריים, תפיסות משלו, שלא תמיד התיישבו עם מסגרות קיימות בתוך הצבא. מצד שני, כאשר לישי היה תפקיד שלא היה שייך למסגרת, הוא היה די אבוד. ישי היה זקוק למסגרת. אבל למסגרת כזאת, שתיתן לו להתפתח באופן חופשי.

בתפקידו האחרון שלו, בפיקוד דרום, הוא הוכיח את זה. היו לו רעיונות נפלאים, אך הוא היה באויר, ומסביבו — חוסר תמיכה וחוסר הבנה של הסביבה. וכך תפקיד, שבעצם היה מותאם לו באופן יוצא מן הכלל — די "מספס".

יפתח: — — — התמונה, שעליה אני רוצה לספר, היא מה יום השני של "מלחמת-ששת-הימים" כצומת-רפיח. הצבא מתקדם, ופתאום נמצאו שלושה ערבים בלי נשק. החברה רצו להרוג אותם. ישי סירב. אמרו לו: "מה פתאום אתה מסרב?" התחילו לפעול באלימות נגדו, כדי שיוכלו לבצע את זממם. ישי דרך את ה"עוזי" ואיים עליהם כנשק, כדי שלא יוכלו להרוג את הערבים. מאז, כשמדברים על צלשי"ם, או על טוהר נשק ודברים מסוג זה, אני נזכר באפיזודה הזאת.

דרום). הוא אומר: "לאהוד ברום". שאלתי: "מה לך ולשריון?" — "להיות אצלו חייל". אני לא חושב שאפשר למצוא בארץ-ישראל מהנדס, סג"אלוף, אזרח — שרץ להיות חייל בטנק. אני לא מאמין שאפשר למצוא כזה פשוט מאד זה בלתי-נמצא.

יוסי: — — — ראובן (כהנא) הטיל על כל אחד מאיתנו לעכף תוכנית-הדרכה לאיזו שהיא כיתה. קשה לי לתאר לכם את האווירה, את ההיסוסים, שהיו לנו אז. היינו ממש אובדי-עצות, אבל ראובן אמר — ואנחנו ניסינו. כל אחד מאיתנו צריך היה להכין תוכנית. אני הייתי תקוע בעמיד הראשון ולא זזתי.

ישי לקח את הנושא "חברות בעל-חיים". היתה לו תוכנית מפורטת לפרטיפרטים. הלך ונבר בכל קיני-הנמלים. עשה עבודה דקדקנית. אני לא יודע אם יואב הצליח לחבר איזו תוכנית, אני מניח שלא. ישי היה היחיד. נדמה לי שאז הוא נדלק לחינוך ולהדרכה.

באותו אופן הוא הודרך בחברת הילדים בתליוסף, ונדמה לי שזו היתה ההתחלה של אותו פרק חיים, אותו סיים בהוראה.

ראובן: — — — מה שתואר כאן הוא פשר ההתנהגות המיוחדת של ישי בצבא. אין זה אלא ניסיון בלתי-פוסק לתרגם אידיאלים ועקרונות למעשים של יומי¹⁰. ומי שבחר בדרך כזאת, צריך לצפות לחיים די-קשים. נדמה לי שזה בערך, מה שמאפיין את דרך-החיים של ישי.

חברים מספרים על יהודישי ג"א

אֶרֶץ הַשֵּׁיחַ מְאֹד מְאֹד וְהִשְׁתַּתְּפוּ בּוֹ
רַבִּים רַבִּים : חֲבָרִיו שֶׁל יִשִּׁי מִיְלֻדוֹתָו
וּבְגֵרוֹתָו בְּתִלְיוּסָף, חֲבָרִיו מִ„הַחֲטִיבָה“ –
(חֲטִיבַת־הַנּוֹעַר שֶׁל הַ„אִיחּוּד“) –
חֲבָרִיו מֵהַצְּבָא בְּתַקּוּפּוֹת הַשּׁוֹנוֹת וּבְנֵי
מִשְׁפַּחְתּוֹ.
וְלֹא הִבְאֵנוּ כֹּאן, אֲלֵא מַעַט - מִזְעִיר
מִדְּבָרִים שֶׁנֶּאֱמָרוּ וְסוֹפְרוּ וְהֵאִירוּ אֶת
יִשִּׁי – כְּפִי שֶׁהִיָּה.

איומנה פא אאא פא יאהר ישי ג"פ

8.11.73

רבונו של עולם ! איך להתחיל והעיניים מלאות והלב מכווץ. אני עוצמת את עיני לרגע וחושבת – האם באמת קרה לנו אסון כה גדול ! ואיך לא נחשוב ברגע זה כמה אמהות, נשים, אחים ואחיות בוכים – כי הלכתם למען קיומנו ? ...
ואתה – ישי – בן שלנו, אב, בעל, אח – כמה יקר אתה לכולם, כולם – ואין מלים ואין תשובות. אתה עומד למול עיני – תמונתך מחייכת מן הקיר ואינך מדבר. אני מדברת אליך – אתה לא עונה לי – הבאמת לא תענה אף פעם ? ...

22.11.73

יום שלישי – תמיד היינו אומרים
שזהו יום של – ישי –
וביום שלישי – באנו לבקר אותך
– ביום שלישי.

איומנה פֿע אאא פֿע ינהר ישי ז"ל

27.11.73

הדרך לעבודה נראית ארוכה מתמיד וזהו הזמן למחשבות וזיכרונות.
נזכרתי עכשיו איך אבא בא לבית-החולים עם השם „ישי“.
שמחתי כל-כך, התלהבתי לשם הזה – ועכשיו – נשארנו רק עם השם.

3.12.73

הלכתי בבוקר אל גינת בית-הספר לקחת שתילי
פרחים. שוב עלו בי זיכרונות מימי בית הספר,
ימים של בעיות ויחד איתן, זיכרונות יפים מגמר
בית הספר. שכונת הצריפים שגרת בה – איך עזרתי
לך להעביר הבגדים אל הצריף.

הגינה היפה שלכם שפרחה סביב, והשעות הארוכות
שהיית יושב ומתכונן למיבחנים. עכשיו אגדל אני
פרחים בגינתי – פרחים בשבילך – כאשר אהבת.

2.12.73

חורף, גשם יורד בחוץ ועצוב, עצוב.
אינני יכולה להפסיק מבכי – הכאב
הזה שלא יעבור לעולם, כל החיים.

איומנה פֿע אאא פֿע יוהר ישי ג"ל

18.12.73

זוכר אתה את ימי התזמורת – חזרות בחדר־אוכל־ביה"ס, שהייתי יושבת ומקשיבה בהן עוד ועוד. ונגינת התזמורת בערב ה"יובל", כאשר עמדתי ושרתי ואתה ניגנת – איך מלאתי רגש ודמעות של אושר – ונותרתי עם דמעות של יגון וכאב – ואיפה אתה? זוכרת אני ימים של דאגה וחרדה גדולה, כשהיית חייל בשרות סדיר, ומה נותר עכשיו – כאשר הכאב עצום ומכרסם...

22.12.73

תמיד רציתי לזכות יחד אתך לנחת מן הנכדים, להשתתף בשמחה בגידולם – ועכשיו – צריך להמשיך, להתנהג כפי שאתה היית רוצה שאנהג, צריך להיות חזקים – לבקר את הנכדים, לארח אותם אצלנו וההנאה מהם קטועה וחסרה – כי אתה איננו ועצוב, עצוב מאד.

עמית, "הנער" – כמו שקראת לו תמיד – סיפר לסבא שכאשר יגדל ירצה להיות, ממציא של כל מיני דברים – אולי רופא – ואז הוא יעשה פלאים – יציל אנשים ממוות" — — —

אמא רבקה

אמכתביו של יהודי ישיבת אשכנז

יום רביעי, 12.12.57

לכל היקרים שבבית הטוב, שלום המון !

— — — מענין איך נושא שנכתב, מעלה איתו זיכרון הקשור בנושא אחר. נזכרתי שמאז הנסיעה בשבת, מרגיזה אותי העובדה שאינני יודע במדויק את תאריכי ימי-ההולדת של החבר'ה במשפחה. אעשה כעת נסיון לנחש לפי התאריך הנוצרי, אבל נראה יותר יפה, כיהודים היושבים בארצם, לחוג את ימי ההולדת בתאריך העברי ויהיה טוב אם תעבירו אלי את רשימת התאריכים העבריים והנוצריים של כולם.

אז מההתחלה: אבא — בכסלו. אמא — בסוכות. רס — בספטמבר. רותי — בספטמבר. נעמי — באוקטובר. אלית — בפברואר. ניחשתי נכון? כמי שהכל ניתן להם והכל מגיע להם, לא למדנו להעריך מהי משפחה נעימה, מהו בית חם, מהו טיפול אב ואם לפי תפיסתם של אנשים אשר כל זה חסר להם, מי יותר ומי פחות. מרגיז שנוכחתי בכך רק כעת. אבל הנכון הוא שמאז ימי-„החטיבה“, מאז היציאה החוצה, הרגשת ה„בית“ כפי שהיא מתבטאת אצל אדם הנמצא מחוצה לו — גדלה

אמכתביו של יהודי י"ג לאמחתו

בשיעור רחב. ונכון הוא — אין טוב מאשר להיות „אורח“ בביתך שלך, בקורס אין חדש. מגיעים לחצי גמר והחבר'ה מקבלים קסקטים. כחובשי כומתה אדומה נשללת מאיתנו הזכות לחבוש אותנו. אנחנו מקווים שנצליח לקבל אותו ואפשר אחד מהחבר'ה ישוויץ איתו. כאן התכונה רבה — כל אחד מודד ומסתכל ונהנה מעצמו. כמובן שיעשו הרבה רושם וחשים כאילו נעשו חצי קצינים.

אתקרב לסיום. נתראה, אתם יודעים מתי. אבל אני מקווה שעד אז אוכל להנות ממכתב שמן. מה נשמע במשק — בשדות, במסגריה, במפעלים? איך הנביטה, איך העבודות? איך נשמעת פעיית טלאים רכים עם ערב? תזכירו לאלית שעזרתי לה פעם ללכת ל„מה“...

איך עבר י"ב בכסלו? (נזכרתי בו באוהל סיירים קטן) מה עושים בשטח חברת ילדים? איך ומה לומדים? בקיצור, ספרו הכל, הכל! שלום המון לכולם, ד"ש לעודד (שיכתוב משהו)

ולהתראות

מכתביו של יהודי י"ג לא משחתו

ליקרים לי שבבית מיטב השלומות!

„אירונתי“ לי כעת מעט זמן כדי להשלים מכתב הביתה. בדרך כלל שבת היא יום נוח לסתיבת מכתבים, אלא שאמש מלאנו זמננו במיני עבודות שונות, כך שלא יכולתי להתפנות לכתיבת המכתב והסליחה עמכם כמובן!

זה זמן רב שלא הייתי בבית. תקוותי שלא אתקל בבעיות שונות של הכרות חדשה עם דברים אשר נעשו בינתיים. כשהייתי בבית, למשל, ידעתי כל שם של תינוק קטן. כעת, עם התקפת הלידות החדשה, נדמה שאשאר קרח לגמרי. או אולי מבנים חדשים ההולכים ומוקמים, שדות חדשים הלובשים ירק, או אחרים העומדים ביבוליהם... אולי מכוונות חדשות, מיתקנים חדשים, אולי אנשים חדשים, מבוגרים יותר, אולי חברת נוער מתנבשת, אולי משק, אולי !! והכל ב„אולי“ גדול.

אני עצמי נשאר. דבר האופייני למרחק מהבית, לאדם הנמצא רחוק, ומתנעג לראות כל אותם הדברים אשר הוא מדמיין לו במילה — „אולי“.